

OBRAZ MUZUŁMANÓW, MUZUŁMANEK I ISLAMU W POLSKICH MEDIACH

Raport podsumowujący
analizy przekazów medialnych
za wrzesień 2023

Dofinansowane przez
Unię Europejską

OBRAZ MUŻULMANÓW, MUŻULMANEK I ISLAMU W POLSKICH MEDIACH

Raport podsumowujący analizy przekazów medialnych
za wrzesień 2023

AUTOR: **Anita Kwiatkowska**

REDAKCJA: **Filip A. Gołębiowski**

WSPÓŁPRACA: **Adriana Szaposznikow, Anna Klocek, Adrianna Lasinkiewicz, Agnieszka Ptasik, Piotr Rączkowiak, Karolina Sieradzan**

OPRACOWANIE GRAFICZNE I ŁAMANIE KOMPUTEROWE: **Ewa Górka**

AUTOR ZDJĘCIA NA OKŁADCE: **AXP PHOTOGRAPHY z Pexels**

© **Filip Gołębiowski, Anita Kwiatkowska, 2023**

© **Instytut Dyskursu i Dialogu, 2023**

ISBN 978-83-67941-16-7

Publikacja wydana jedynie w wersji cyfrowej do pobrania w PDF

Publikacja udostępniona jest na licencji

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 4.0 (CC BY-NC-ND)

Raport powstał w ramach projektu **“Let’s Empower, Participate and Teach each other to Hype Empathy: Challenging discourse about Islam and Muslims in Poland”**, realizowanego w ramach Citizens, Equality, Rights and Values Programme (CERV).

Projekt finansowany przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie należą wyłącznie do autora(ów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Komisji Europejskiej. Ani Unia Europejska, ani Komisja nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Praca naukowa opublikowana w ramach projektu międzynarodowego współfinansowanego ze środków programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pn. „PMW” w latach 2022-2023; umowa nr 5245/GRANT KE/2022/2

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	4
Informacje o zbadanych materiałach	5
Tematyka badanych materiałów.....	8
Islam jako temat materiału medialnego.....	8
Forma występowania islamu jako tematu materiału medialnego.....	9
Inny główny temat analizowanego materiału.....	12
Islam w negatywnych przedstawieniach graficznych.....	14
Islam w negatywnych słownych określeniach.....	17
Negatywne nastawianie odbiorcy względem islamu.....	21
Zmiana nastawienia odbiorcy.....	29
Dobre praktyki.....	33
Spis tabel i wykresów.....	35

WPROWADZENIE

Celem prowadzonego monitoringu mediów było zbadanie dyskursu medialnego na temat islamu, muzułmanów i muzułmanek w Polsce wraz z wychwyceniem przejawów islamofobii.

Do selekcji materiału badawczego zastosowano celowy dobór próby: materiały pochodziły z polskich portali informacyjnych, dotyczyły ww. tematyki, a opublikowano je między 1 a 30 września 2023 roku. Badanie prowadzone było metodą analizy zawartości, narracji oraz analizą dyskursu.

Opisywane kategorie badawcze związane były przede wszystkim z:

- opisem podstawowych parametrów tekstu (m.in. data, miejsce publikacji artykułu),
- ogólną tematyzacją tekstu (wyodrębnienie tematyki głównej i tematów pobocznych),
- opisem graficznych elementów materiału obraźliwych, krzywdzących lub upraszczających przedstawienie islamu, muzułmanów, muzułmanek, osób pochodzenia arabskiego,
- opisem słownych elementów materiału obraźliwych, krzywdzących lub upraszczających przedstawienie islamu, muzułmanów, muzułmanek, osób pochodzenia arabskiego,
- opisem słownych elementów materiału, które mogą negatywnie nastawiać odbiorcę względem badanej grupy,
- opisem dobrych praktyk względem przedstawienia islamu, muzułmanów, muzułmanek, osób pochodzenia arabskiego.

INFORMACJE O ZBADANYCH MATERIAŁACH

Badanie obrazu muzułmanek, muzułmanów i islamu w polskich mediach we wrześniu 2023 roku oparto o 46 materiały pochodzące z portali internetowych. Zasięg badania objął 38 różnorodnych polskich portali informacyjnych.

Najwięcej analizowanych materiałów pochodziło z polskieradio24.pl – 3 materiały. W bazie badania znalazło się również po 2 materiały z: dziennik.pl, euroislam.pl, kurier.plus, marsz.info, rp.pl, wp.pl. Po jednym materiale znalazły się artykuły z: afirmacja.info, bankier.pl, belsat.eu, bezpiecznik.org, bialykruk.pl, defence24.pl, dw.com, ekai.pl, euractiv.pl, gazeta.pl, gazetaprawna.pl, geekweek.interia.pl, i.pl, listyznaszegosadu.pl, magnapolonia.org, memri.org, naszdziennik.pl, nlad.pl, oko.press, onet.pl, pch24.pl, poloniachristiana.org, polsatnews.pl, przegladSPORTOWY.onet.pl, radiomaryja.pl, radiozet.pl, salony24.pl, swiatgwiazd.pl, tygodnik.tvp.pl, wpolityce.pl, wszystkoconajwazniejsze.pl.

Tabela 1. Spis zbadanych materiałów we wrześniu 2023

Tytuł medialny	Data publikacji	Link do analizowanego materiału
euroislam.pl	01.09.2023	https://euroislam.pl/w-indiach-nie-ustaje-islamska-agresja/
salony24.pl	01.09.2023	https://www.salon24.pl/u/swiatoczami/1322325,skandal-muzulmanin-przyjal-komunie-swieta#google_vignette
dziennik.pl	02.09.2023	https://wiadomosci.dziennik.pl/swiat/artykuly/9288977,talibowie-wtargneli-na-rodzinna-impreze-zatrzymania-za-odtworzenie-mu.html
gazeta.pl	02.09.2023	https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114884,30148254,morawiecki-o-piekle-kobiet-i-mlodych-muzulmanach-poslanka.html
bankier.pl	03.09.2023	https://www.bankier.pl/wiadomosc/Kraj-chce-zakazu-przedluzania-paznokci-i-rzes-8604816.html
bezpiecznik.org	03.09.2023	https://bezpiecznik.org/2023/09/03/tawhid-oraz-dzihad-pojecia-ktore-nalezynac-w-kwestii-fundamentalizmu-islamskiego/
euroislam.pl	04.09.2023	https://euroislam.pl/szwecja-znowu-rozruchy-z-powodu-koranu/
rp.pl	04.09.2023	https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art39051581-zamieszki-w-szwecji-po-spaleniu-iranu-w-malmoe-plonely-samochody
ekai.pl	05.09.2023	https://www.ekai.pl/imam-z-birmingham-instruowal-jak-kamienowac-kobiety-za-cudzolostwo-zareagowali-m-in-wloscy-muzulmanie/
magnapolonia.org	05.09.2023	https://www.magnapolonia.org/islamskie-zamieszki-w-szwecji/
pch24.pl	05.09.2023	https://pch24.pl/imam-wyjasnil-jak-kamienowac-niewierni-zone-wspolwyznawcy-potepili-instruktaza/

INFORMACJE O ZEBRANYCH MATERIAŁACH

Tytuł medialny	Data publikacji	Link do analizowanego materiału
przehladsportowy.onet.pl	05.09.2023	https://przehladsportowy.onet.pl/siatkowka/mistrzostwa-europy-siatkarek/mistrzynie-europy-atakowana-w-kraju-wszystko-przez-orientacje-seksualna/1fmr70b
rp.pl	05.09.2023	https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art39056441-francja-ze-szkoly-do-domu-odeslano-dziesiatki-uczennic-mialy-na-sobie-abaje
tygodnik.tvp.pl	08.09.2023	https://tygodnik.tvp.pl/72574762/przestrzen-pomiedzy-moskiewskimi-wiezowcami-stala-sie-rzeznia-w-wazne-swieta-muzulmanskie
wp.pl	08.09.2023	https://wiadomosci.wp.pl/francja-gniew-muzulmanow-corka-nie-weszla-do-szkoly-szokujaca-reakcja-ojca-6939313202051680a
oko.press	09.09.2023	https://oko.press/afery-wizowa-informacje-i-manipulacje-o-masowym-naplywie-migrantow-sprawdzamy-fakty-i-liczby
onet.pl	10.09.2023	https://wiadomosci.onet.pl/opinie/republika-jeszcze-sie-broni-islam-nie-traci-wigoru-francuski-spor-o-abaje/qqksecz
kurier.plus	11.09.2023	https://kurier.plus/node/4598
marsz.info	11.09.2023	https://marsz.info/katolicy-w-polsce-sa-dyskryminowani-nie-moze-byc-takze-po-podarciu-koranu-swiat-sie-oburza-a-tu-jest-przyzwolenie/
marsz.info	11.09.2023	https://marsz.info/katolicy-w-polsce-sa-dyskryminowani-nie-moze-byc-takze-po-podarciu-koranu-swiat-sie-oburza-a-tu-jest-przyzwolenie/
wp.pl	11.09.2023	https://wiadomosci.wp.pl/kara-smierci-grozi-malzenstwu-chrzescijan-to-byldonos-na-dachu-kartki-z-koranu-6940381269285504a
polskieradio24.pl	12.09.2023	https://polskieradio24.pl/5/1223/artykul/3240424,to-wscieklosc-imigrantow-palila-francuskie-miasta-raport-obnazyl-klamstwa-lewicowej-narracji
memri.org	15.09.2023	https://www2.memri.org/polish/popierajacy-hamas-islamski-duchowny-z-gazy-zabijcie-zolnierki-izraelskich-sil-obronnych-idf-by-pomscic-pogwalcenie-honoru-palestynskich-kobiet-na-zachodnim-brzegu-nadeszla-pora-otrzasnie/19838
radiozet.pl	15.09.2023	https://wiadomosci.radiozet.pl/polska/polityka/poslowie-opozycji-weszli-domasz-osoby-podejrzane-o-terroryzm-dostaly-wizy
afirmacja.info	17.09.2023	https://afirmacja.info/2023/09/17/pozostaly-mi-tylko-lzy-i-modlitwa-recenzjaskiazki-d-gerbera/
polskieradio24.pl	18.09.2023	https://polskieradio24.pl/5/1223/artykul/3226984,pakistan-muzulmanie-pala-chrzescijanskie-koscioly-ponad-100-osob-aresztowanych
swiatgwiazd.pl	19.09.2023	https://kobieta.swiatgwiazd.pl/polka-o-zwiazkach-z-muzulmanami-malokto-wie-dlaczego-kobiety-zmieniaja-wiare-wcale-nie-musza-tego-robic-mcmci-190923
dw.com	20.09.2023	https://www.dw.com/pl/niemiecka-prasa-o-afery-wizowej-berlin-zaniepokojony/a-66872769
naszdzienik.pl	20.09.2023	https://naszdzienik.pl/wiara-kosciol-na-swiecie/283647,swiadectwo-przesladowanych-w-raporcie-o-wolnosci-religijnej.html
nlad.pl	20.09.2023	https://nlad.pl/czy-europie-grozi-islamizacja-religia-muzulmanska-w-ujeciuguillaumea-fayea-cz-ii/
polsatnews.pl	20.09.2023	https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2023-09-20/indonezja-tiktokerkazjadla-wieprzowine-i-zmowila-modlitwe-dostala-wyrok-wiezienia/
wszystkoconajwazniejsze.pl	20.09.2023	https://wszystkoconajwazniejsze.pl/prof-malgorzata-abassy-kobieta-zyciewolnosc-iran-w-przededniu-rewolucji/
dziennik.pl	22.09.2023	https://wiadomosci.dziennik.pl/swiat/artykuly/9304402,kolonializm-i-biala-supremacja-francja-oskarzona-o-islamofobie-w.html
gazetaprawna.pl	22.09.2023	https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/9304422,stowarzyszenia-muzulmanskie-oskarzaja-w-pe-francje-o-islamofobie.html
wpolityce.pl	22.09.2023	https://wpolityce.pl/swiat/663655-stowarzyszenia-muzulmanskie-oskarzaja-francje-o-islamofobie
radiomaryja.pl	23.09.2023	https://www.radiomaryja.pl/kosciol/sudan-doswiadcza-islamskiej-inwazji/

INFORMACJE O ZEBRANYCH MATERIAŁACH

Tytuł medialny	Data publikacji	Link do analizowanego materiału
bialykruk.pl	25.09.2023	https://bialykruk.pl/wydarzenia/-kolonializm-islamofobia-i-supremacja-bialego-czlowieka-takie-slowa-padly-ze-strony-muzulmanow-pod-adresem-francji-w-parlamencie-europejskim
geekweek.interia.pl	26.09.2023	https://geekweek.interia.pl/styl-zycia/ciekawostki/news-te-komentarze-lamia-serce-islamskie-kobiety-o-filmie-z-biegn,nld,7048450#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=chrome
listyznaszegosadu.pl	26.09.2023	http://www.listyznaszegosadu.pl/brunatna-fala/terror-palestynski-jest-wojna-religijna-na-rzecz-allaha-przeciwko-zydom-onz-musi-uznac-izraelczykalw-zamordowanych-przez-palestynczykalw-za-ofiary-przemocy-na-tle-religijnym
i.pl	27.09.2023	https://i.pl/lukasz-koczocik-otrzymal-medal-za-odwage-wielkiej-brytanii-polak-powstrzymal-islamskiego-terroryste/ar/c1-17929929
belsat.eu	28.09.2023	https://belsat.eu/pl/news/28-09-2023-ramzan-kadyrow-walczy-o-przetrwanie-swojej-czeczenskiej-dynastii
euractiv.p	28.09.2023	https://www.euractiv.pl/section/praca-i-polityka-spoleczna/news/muzulmanskie-reprezentantki-francji-na-olimpiadzie-nie-beda-mogly-zakrywac-wlosow/
kurier.plus	29.09.2023	https://kurier.plus/node/4635
poloniachristiana.org	29.09.2023	https://poloniachristiana.org/los-chrzescijanskich-kobiet-w-swiecie-islamuklub-polonia-christiana-zaprasza-na-5-pazdziernika-do-krakowa/
polskieradio24.pl	29.09.2023	https://polskieradio24.pl/5/1223/artykul/3251653,polacy-maja-szczescie-ze-moga-sprzeciwic-sie-imigracji-francuski-polityk-chwali-referendum
defence24.pl	30.09.2023	https://defence24.pl/geopolityka/sahel-pograzaj-sie-w-terrorystycznej-rebelii

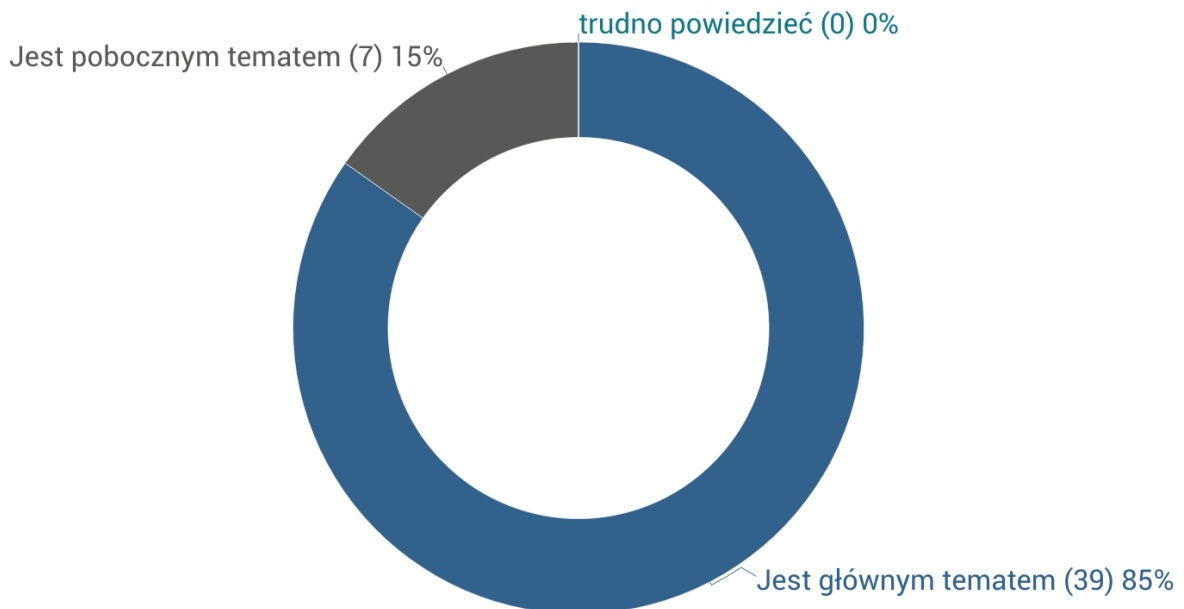
TEMATYKA BADANYCH MATERIAŁÓW

ISLAM JAKO TEMAT MATERIAŁU MEDIALNEGO

Poddane analizie materiały medialne przebadano pod względem ogólnej tematykacji artykułów. W 85 proc. zbadanych materiałów medialnych islam (oraz tematyka związana z muzułmanami, muzułmankami i/lub osobami pochodzenia arabskiego) był ich głównym tematem, co oznacza, że w większości dotyczył tej właśnie tematyki. Natomiast 15 proc. stanowiły przekazy, w których islam był tematem pobocznym, a więc pojawiał się przy okazji omawiania innych tematów.

Wykres 1. Islam jako temat materiału medialnego – rozkład badanych materiałów

Źródło: opracowanie własne (N=46).

W żadnym z badanych w tym miesiącu materiałów nie napotkano trudności w przypisaniu go do jednej z tych dwóch grup, by móc je zakwalifikować jako „Trudno powiedzieć”.

FORMA WYSTĘPOWANIA ISLAMU JAKO TEMATU MATERIAŁU MEDIALNEGO

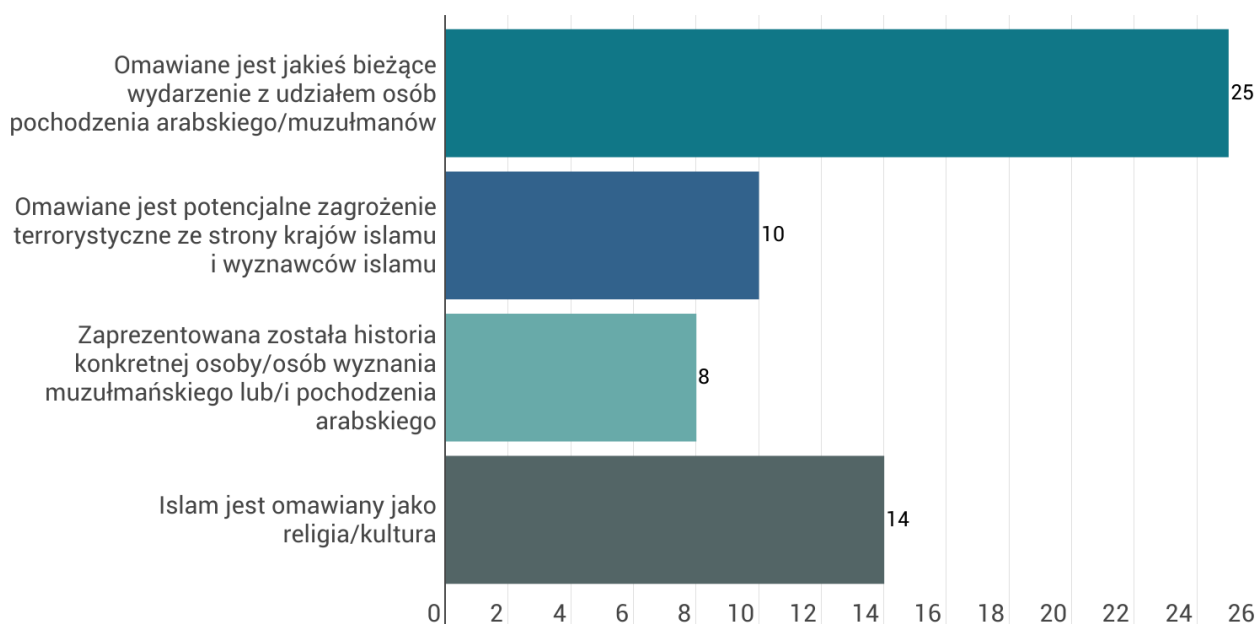
Opisując formę występowania islamu jako tematu głównego badanego materiału, wyodrębniono cztery kategorie:

- „Zaprezentowana została historia konkretnej osoby/osób wyznania muzułmańskiego lub/i pochodzenia arabskiego”;
- „Islam jest omawiany jako religia/kultura”;
- „Omawiane jest potencjalne zagrożenie terrorystyczne ze strony krajów islamu i wyznawców islamu”;
- „Omawiane jest jakieś bieżące wydarzenie z udziałem osób pochodzenia arabskiego/muzułmanów”.

Były to najczęstsze tematy, które ujawniały główne tendencje opisywania islamu i badanych grup przez media w Polsce. W razie wystąpienia innych, materiał kodowano w dodatkowej kategorii – „Inna forma (wpisz jaka)” – gdzie pojawiała się możliwość samodzielnego wpisania formy.

W ten sposób 39 materiały, których główny temat związany był z islamem i/lub społecznością arabską przyporządkowano 57 razy (materiały mogły zawierać więcej niż jedną formę) do czterech kategorii, co oznacza, że część zbadanych materiałów dotyczyła dwóch czy trzech różnych tematów jednocześnie.

Wykres 2. Forma występowania islamu jako tematu materiału medialnego – rozkład badanych materiałów

Zródło: opracowanie własne.

Większość zbadanych artykułów omawiała jakieś bieżące wydarzenie z udziałem osób pochodzenia arabskiego i/lub muzułmanów (25 materiałów). Poruszano także wątki z pozostałych kategorii: Islam w kontekście religii/kultury (14 materiałów), Zaprezentowanie historii konkretnej osoby/osób wyznania muzułmańskiego lub/i pochodzenia arabskiego (8 materiałów) czy Omawianie potencjalnego zagrożenia terrorystycznego ze strony krajów islamu i wyznawców islamu (10 materiałów).

Wiele z tych materiałów dotyczyło relacjonowania bieżących wydarzeń z udziałem osób pochodzenia arabskiego i/lub muzułmanów, w badanym miesiącu były to głównie dwa tematy:

- **problemy państw skandynawskich po protestacyjnych spaleniach Koranu w artykułach:** *Zamieszki w Szwecji po spaleniu Koranu. W Malmö płonęły samochody* (rp.pl, 04.09.2023), *Islamskie zamieszki w Szwecji* (magnapolonia.org, 05.09.2023), *Szwecja: znowu rozruchy z powodu Koranu* (euroislam.pl, 04.09.2023);
- **polityka wobec muzułmanów i muzułmanek oraz nastrojach społecznych we Francji (głównie na tle wprowadzenia zakazu noszenia abai w szkołach) w artykułach:** *Stowarzyszenia muzułmańskie oskarżają w PE Francję o islamofobię! Chodzi m.in. o zakaz noszenia określonych strojów w szkołach* (wpolityce.pl, 22.09.2023), *Francja: Ze szkoły do domu odesłano dziesiątki uczennic. Miały na sobie abaje* (rp.pl, 05.09.2023), *Francja: gniew muzułmanów. Córka nie weszła do szkoły. Szokująca reakcja ojca* (wiadomosci.wp.pl, 08.09.2023), *To wściekłość imigrantów paliła francuskie miasta. Raport obnażył kłamstwa lewicowej narracji* (polskieradio24.pl, 12.09.2023), *„Kolonializm”, „islamofobia” i „supremacja białego człowieka”. Takie słowa padły ze strony muzułmanów pod adresem Francji w... Parlamencie Europejskim* (bialykruk.pl, 25.09.2023), *Muzułmańskie reprezentantki Francji na Olimpiadzie nie będą mogły zakrywać włosów* (euractiv.pl, 28.09.2023), *Stowarzyszenia muzułmańskie oskarżają w PE Francję o islamofobię* (gazetaprawna.pl, 22.09.2023).

W kontekście potencjalnego zagrożenia terrorystycznego ze strony krajów islamu i wyznawców islamu badane materiały dotyczyły różnorodnych wydarzeń zagranicznych, m.in.:

- *SUDAN DOŚWIADCZA ISLAMSKIEJ INWAZJI* (radiomaryja.pl.pl, 13.09.2023);
- *Sahel pogrąża się w terrorystycznej rebelii* (defence24.pl, 30.09.2023);
- *Terror palestyński jest wojną religijną na rzecz Allaha przeciwko Żydom. ONZ musi uznać Izraelczyków zamordowanych przez Palestyńczyków za ofiary przemocy na tle religijnym* (listyznaszegosadu.pl, 26.09.2023);
- *Popierający Hamas islamski duchowny z Gazy: Zabijcie żołnierki Izraelskich Sił Obronnych (IDF), by pomścić pogwałcenie honoru palestyńskich kobiet na Zachodnim Brzegu; "Nadeszła pora otrząśnięcia broni z kurzu i skierowania jej na okupantów"; "na rozlanie ich krwi nożem lub siekierą"* (memri.org, 15.09.2023);
- *Najnowszy raport Europolu: terroryzm wciąż stanowi poważne zagrożenie w UE* (kurier.plus, 11.09.2023);

- *W Indiach nie ustaje islamska agresja* (euroislam.pl, 01.09.2023).

W kontekście religijno-kulturowym pojawiły się m.in. materiały mówiące o:

- zakazie noszenia abai we francuskich szkołach: *Francja: Ze szkoły do domu odesłano dziesiątki uczennic. Miały na sobie abaje* (rp.pl, 05.09.2023), *Francja: gniew muzułmanów. Córka nie weszła do szkoły. Szokująca reakcja ojca* (wiadomosci.wp.pl, 08.09.2023);
- atakach muzułmanów na tle religijno-kulturowym: *Kara śmierci grozi małżeństwu chrześcijan. To był donos. "Na dachu kartki z Koranu"* (wiadomosci.wp.pl, 11.09.2023), *Tiktokerka zmówiła modlitwę i zjadła wieprzowinę. Dostała wyrok więzienia* (polsatnews.pl, 20.09.2023), *Talibowie wtargnęli na rodzinną imprezę. Zatrzymania za odtwarzanie muzyki* (wiadomosci.dziennik.pl, 02.09.2023);
- codziennych problemach, trudnościach muzułmanek napotykanym w różnych krajach: *Kraj chce zakazu przedłużania paznokci i rzęs* (bankier.pl, 03.09.2023), *Te komentarze łamią serce. Islamskie kobiety o filmie z bieżącą dziewczyną* (geekweek.interia, 26.09.2023), *Imam wyjaśniał, jak kamienować niewierną żonę. Współwyznawcy potępili instruktę* (pch24.pl, 05.09.2023), *Polka o związkach z muzułmanami, mało kto wie, dlaczego kobiety zmieniają wiarę. Wcale nie muszą tego robić* (kobieta.swiatgwiazd.pl, 19.09.2023), *Kobieta, życie, wolność. Iran w przededniu rewolucji* (wszystkoconajwazniejsze.pl, 20.09.2023).

INNY GŁÓWNY TEMAT ANALIZOWANEGO MATERIAŁU

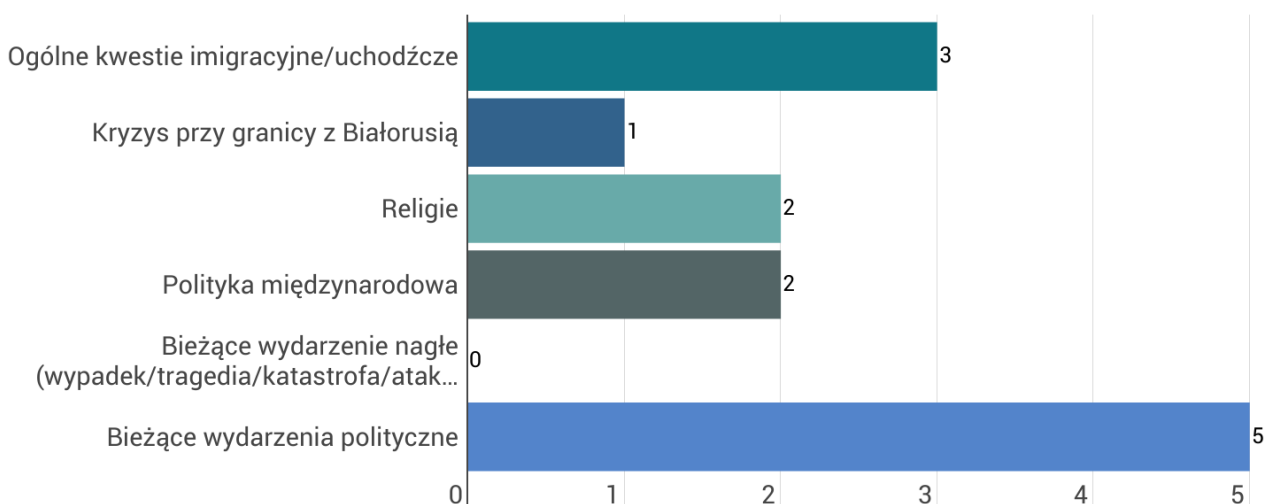
Jeśli islam stanowił temat poboczny materiału, to określano kategorię tematu głównego spośród niżej wymienionych:

- Bieżące wydarzenia polityczne;
- Kryzys przy granicy z Białorusią;
- Bieżące wydarzenie nagłe (wypadek/tragedia/katastrofa/atak terrorystyczny, itp.);
- Historia/kultura;
- Religie;
- Polityka międzynarodowa;
- Ogólne kwestie imigracyjne/uchodźcze.

Były to najczęstsze grupy tematyczne, przy których opisywano islam, muzułmanów/-ki i osoby pochodzenia arabskiego. W razie wystąpienia innych, wpis kodowano w dodatkowej kategorii – „Inne tematy (wpisz jakie)” – gdzie pojawiała się możliwość samodzielnego określenia tematu.

W ten sposób 7 materiałów, których poboczny temat związany był z islamem i społecznością arabską przyporządkowano 13 razy (materiały mogły zawierać więcej niż jedną formę) do pięciu unikatowych kategorii.

Wykres 3. Inne główne tematy badanych materiałów

Zródło: opracowanie własne.

We wrześniu 2023 tematyka badanych materiałów o charakterze pobocznym w stosunku do islamu lub muzułmanów i/lub osób pochodzenia arabskiego dotyczyła niemalże jedynie polskiej polityki, m.in.:

- *Posłowie opozycji weszli do MSZ. "Osoby podejrzane o terroryzm dostały wizy"*(wiadomosci.radiozet.pl, 25.09.2023);

- *Morawiecki o "piekle kobiet" i "młodych muzułmanach". Posłanka KO: Obrzydliwa wypowiedź, na wielu poziomach*(wiadomosci.gazeta.pl, 02.09.2023);

- *Katolicy w Polsce są dyskryminowani. „Nie może być tak, że po podarciu Koranu świat się oburza, a tu jest przyzwolenie"*(marsz.info, 11.09.2023);

- *Afera wizowa. Rozbrajamy opowieść o „masowym napływie migrantów”. Oto fakty i liczby*(oko.press, 09.09.2023);

- *"Polacy mają szczęście, że mogą sprzeciwić się imigracji". Francuski polityk chwali referendum*(polskieradio24.pl, 29.09.2023).

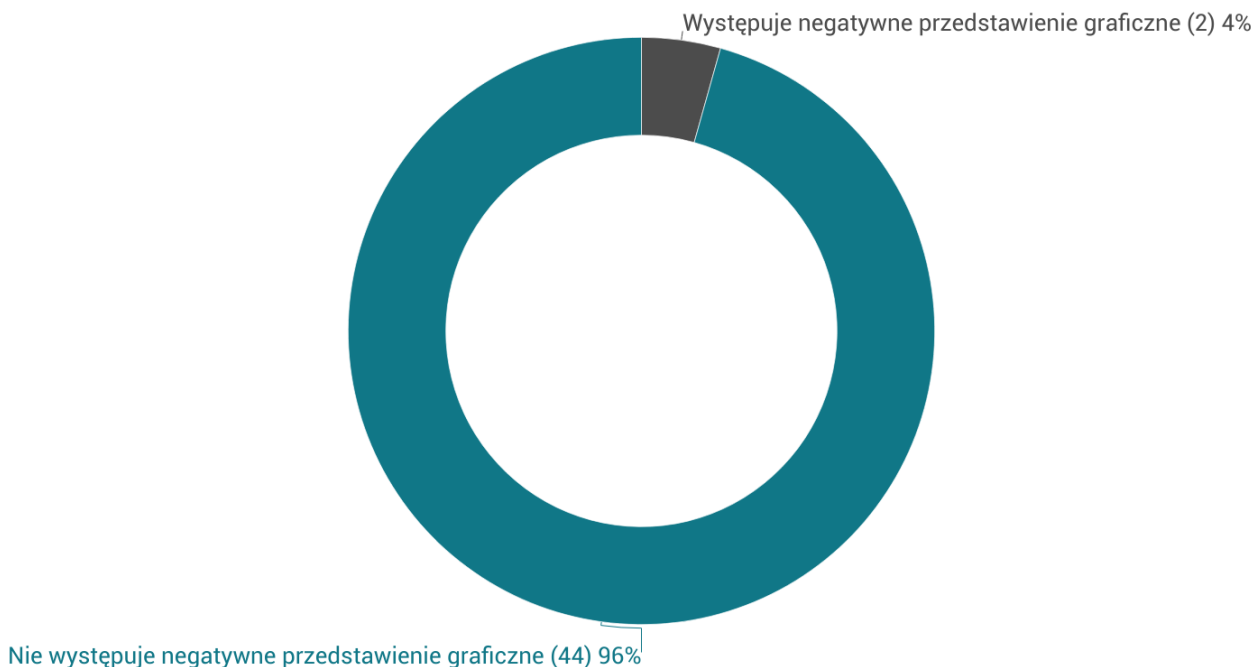
ISLAM W NEGATYWNYCH PRZEDSTAWIENIACH GRAFICZNYCH

Analizując „czy w materiale pojawiają się jakiegokolwiek obraźliwe, krzywdzące lub upraszczające przedstawienia graficzne islamu, muzułmanów czy osób pochodzenia arabskiego”, odpowiedź twierdząca wystąpiła w dwóch materiałach.

Pod uwagę brano zdjęcia, grafiki, rysunki, gif-y, filmiki i odwołania do nich w mediach społecznościowych, itp., którymi dany materiał został opatrzony. W przypadku wychwycenia takiej medialnej nieprawidłowości zbierano materiał wizualny, opisywano sytuację dlaczego było to obraźliwe, krzywdzące lub upraszczające, a także określano wobec kogo ją zastosowano.

Wykres 4. Islam w negatywnych przedstawieniach graficznych – rozkład badanych materiałów

Źródło: opracowanie własne (N=46).

Negatywne przedstawienia wystąpiło w dwóch materiałach. Pierwszym z nich były Islamskie zamieszki w Szwecji (magnapolonia.org, 05.09.2023), który zilustrowano zdjęciem nr 1:

Zdjęcie 1. Grafika z negatywnym przedstawieniem – przykład nr 1

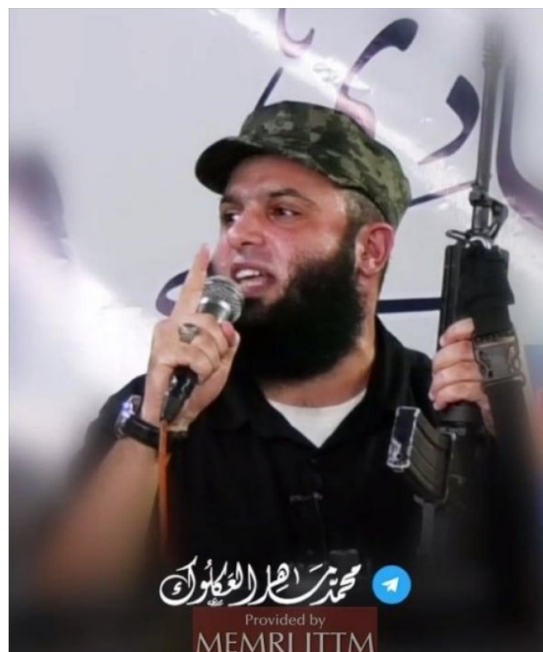

Źródło: <https://www.magnapolonia.org/islamskie-zamieszki-w-szwecji/>.

Zdjęcie przedstawia młodą osobę trzymającą w ręku prostokątny przedmiot na tle auta policyjnego, a jego postawa świadczy o przygotowywaniu się do rzutu przedmiotem w stronę radiowozu. Brak podpisu pod zdjęciem. Nie jest wiadome kto jest na ilustracji, ani nawet, czy przedstawia muzułmanina i/lub osobę pochodzenia arabskiego. Grafika (w połączeniu z tytułem i treścią) sugeruje, że zdjęcie jest powiązane z zamieszkami w szwedzkim Malmo, a całość przekazu ma wzbudzić u odbiorcy niechęć i strach do islamu.

Kolejne dwa zdjęcia (2 i 3) pochodziły natomiast z artykułu *Popierający Hamas islamski duchowny z Gazy: Zabijcie żołnierki Izraelskich Sił Obronnych (IDF), by pomścić pogwałcenie honoru palestyńskich kobiet na Zachodnim Brzegu; "Nadeszła pora otrząśnięcia broni z kurzu i skierowania jej na okupantów"; "na rozlanie ich krwi nożem lub siekierą"* (memri.org, 15.09.2023).

Zdjęcie 2 i 3. Grafika z negatywnym przedstawieniem – przykład nr 2 i 3

Źródło: <https://www2.memri.org/polish/popierajacy-hamas-islamski-duchowny-z-gazy-zabijcie-zolnierki-izraelskich-sil-obronnych-idf-by-pomscic-pogwalcenie-honoru-palestynskich-kobiet-na-zachodnim-brzegu-nadeszla-pora-otrzasnie/19838>.

Zdjęcia przedstawiają szejka Muhammada bin Maher Al-'Aklouka, popierającego Hamas duchownego islamskiego z Gazy i członka powiązanego z Hamasem Stowarzyszenia Uczonych Palestyny. Duchowny na zdjęciu (nr 2) przedstawiony jest z siekierą, która ma służyć za rekwizyt podkreślający treść wypowiedzi dotyczącej: „zabijała okupantów i przelała ich krew nożem lub siekierą”, czyli zabicia Izraelczyków. Zdjęcie nr 3 poprzedzono natomiast opisem:

Al-'Aklouk odniósł się do różnych doniesień mediów, według których żołnierze IDF siłą rozebrali palestyńskie kobiety w Hebronie podczas poszukiwania broni. Wymachując karabinem, zwrócił się do mieszkańców Hebronu i całego Zachodniego Brzegu, mówiąc: „Nadszedł czas, aby otrząsnąć kurz z broni i wycelować ją w okupantów”. Namawiał ich także, aby odszukali żołnierki IDF i strzelali do nich „w każdą część ciała”, aby pomścić to, co nazwał pogwałceniem honoru palestyńskich kobiet.

Takie sytuacje szkodzą wizerunkowi islamu i w oczach odbiorcy mogą zostać przeniesione na wszystkich wyznawców islamu i utożsamiać ich z agresją, zwłaszcza, że korespondują z wypowiedzianymi wprost groźbami, a także z podżeganiem do mordów na Izraelczykach.

ISLAM W NEGATYWNYCH SŁOWNYCH OKREŚLENIACH

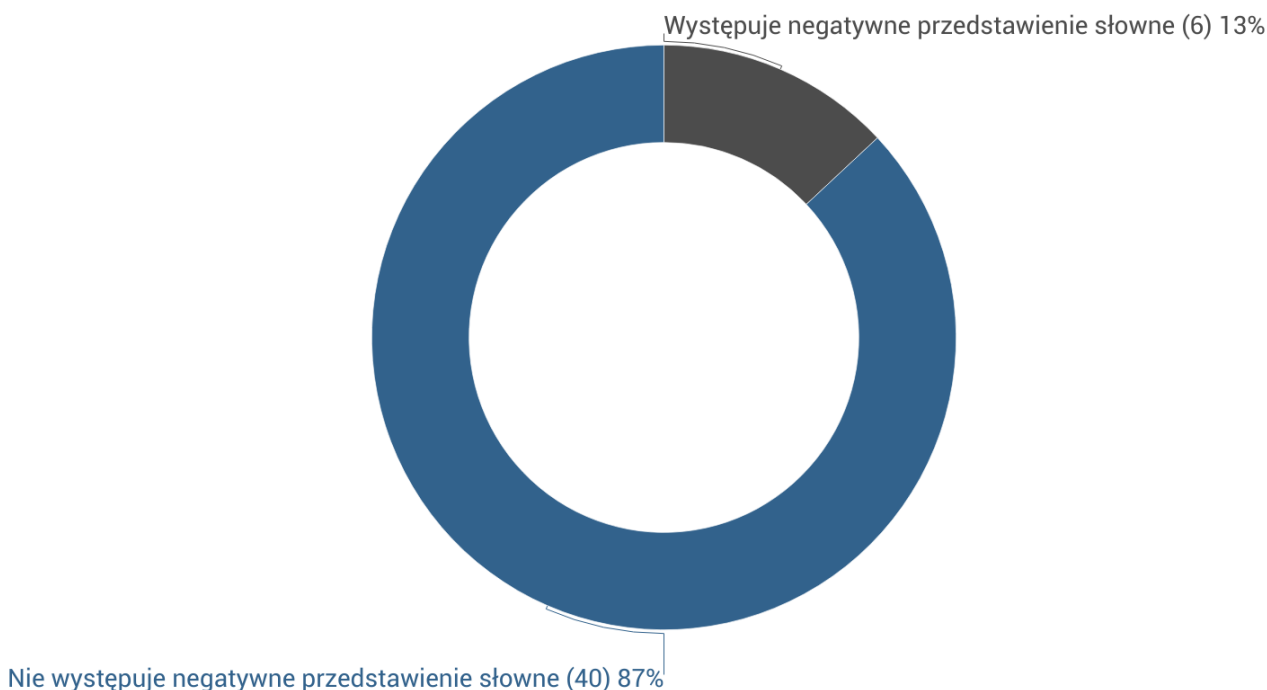

Przy analizie tego zagadnienia brano pod uwagę słowne sformułowania, którymi dany materiał został opatrzony (w tytułach, śródtytułach, leadach czy korpusie artykułu). W przypadku wychwycenia takiej medialnej nieprawidłowości opisywano sytuację dlaczego było to obraźliwe, krzywdzące lub upraszczające oraz określano wobec kogo/czego ją zastosowano:

- Konkretnej osoby wyznania muzułmańskiego i/lub pochodzenia arabskiego;
- Grupy osób wyznania muzułmańskiego i/lub pochodzenia arabskiego;
- Islamu jako całości;
- Kraju arabskiego/islamskiego;
- Konkretnego podmiotu (firmy, organizacji, instytucji, meczetu itp.) arabskiego/muzułmańskiego.

Były to najczęstsze osoby/podmioty, wobec których ujawniały główne tendencje opisywania islamu i badanych grup przez media w Polsce. W razie wystąpienia innych, materiał kodowano w dodatkowej kategorii – „Inne (wpisz jakie:)” – gdzie pojawiała się możliwość samodzielnego wpisania formy.

Wykres 5. Islam w negatywnych słownych określeniach – rozkład badanych materiałów

Źródło: opracowanie własne (N=46).

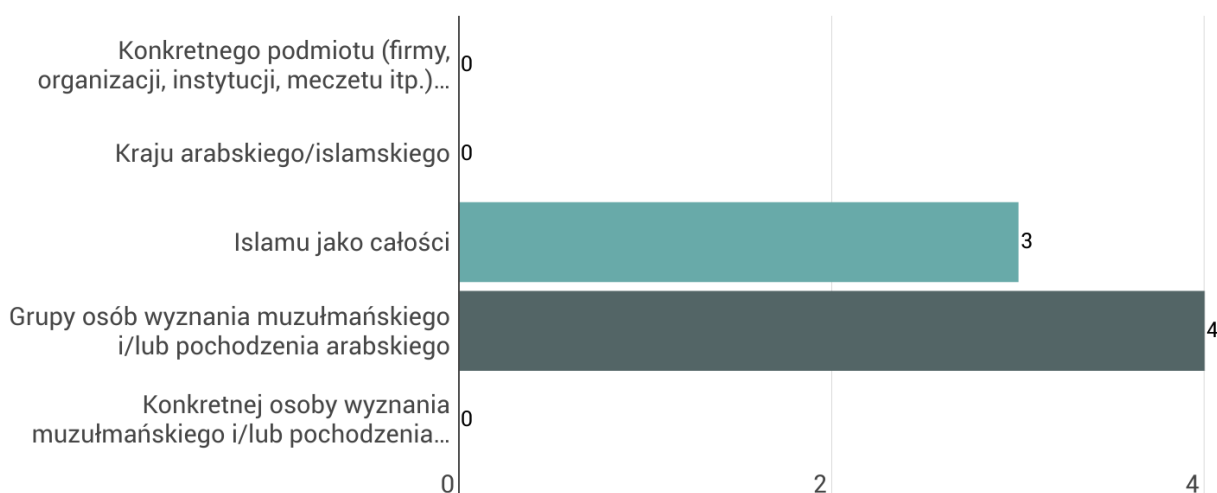
ISLAM W NEGATYWNYCH SŁOWNYCH OKREŚLENIACH

Analizując „czy w materiale pojawiają się jakiegokolwiek obraźliwe, krzywdzące lub upraszczające słowne określenia wobec islamu, muzułmanów czy osób pochodzenia arabskiego”, odpowiedź twierdząca wystąpiła w sześciu z badanych materiałów (13 proc.).

Negatywne przedstawienie wystąpiło po jednym razie na portalach: afirmacja.info, dw.com, euroislam.pl, nlad.pl, onet.pl, poloniachristiana.org. Kontekst użycia takich słów różnił się jednak między sobą. We wszystkich tych materiałach islam był tematem głównym, omawiającym najczęściej potencjalne zagrożenie terrorystyczne ze strony krajów islamu i wyznawców islamu.

Słowne negatywne określenia pojawiły się 3 razy wobec islamu jako całości oraz 4 razy wobec grupy osób wyznania muzułmańskiego i/lub pochodzenia arabskiego.

Wykres 6. Osoba/grupa/podmiot, wobec której użyto negatywnych słownych określeń – rozkład badanych materiałów

Źródło: opracowanie własne.

Pierwszym z takich materiałów był artykuł *W Indiach nie ustaje islamska agresja* (euroislam.pl, 01.09.2023). Na tle przywołania zniszczenia dziedzictwa religijnego Hindusów w Pakistanie oraz ataku „islamistów na hinduską pielgrzymkę” padły takie podsumowujące i generalizujące słowa:

Ten atak jest typowy dla islamistycznej wojny cywilizacyjnej – zarówno kulturowej, jak i militarnej – którą Indie toczą od dziesięcioleci (...) Zachód dobrze zrobiłby, gdyby rozróżniał siły destabilizujące, które powodują prześladowania, przemoc i uchodźców, od sił stabilizujących, takich jak Indie, które pomimo swoich niedoskonałości nadal promują pluralizm, wolność religijną i bezpieczeństwo oraz funkcjonują jako dom dla wszystkich uciskanych.

Silnie nacechowanym i generalizującym tytułem odznaczył się artykuł *Lektury domowe: Fałsz wymówki o dżihadystach. Jak “zwykli” muzułmanie prześladowują chrześcijan?* (afirmacja.info, 17.09.2023), który przytoczył generalizujące słowa takie, jak:

- W książce Gerbera to właśnie jest szczególnie ważne, że poznajemy historie prześladowań za wiarę, których dopuszczają się zwykli muzułmanie, a nie zbrojne oddziały dżihadystów czy talibów. (...) Dla niektórych muzułmanów oskarżanie o bluźnierstwo jest formą załatwiania porachunków osobistych oraz wzbogacenia się przez przywłaszczenie mienia uwięzionych;
- Pakistan jest żywą ilustracją tego, jak wygląda w praktyce cywilizacja islamska i jak muzułmanie traktują innowierców, gdy mogą robić z nimi to, co tylko zechcą;
- W państwie islamskim, jakim jest Pakistan, takie praktyki pozostają legalne, a ochrona kobiet przed nimi praktycznie nie istnieje. Rodziny porywanych chrześcijanek są bezbronne, ponieważ każda interwencja w obronie córek może zakończyć się oskarżeniem o bluźnierstwo i wyrokiem śmierci lub dożywociem. W islamskim państwie może to spotkać każdego, kto nie jest muzułmaninem, na podstawie kłamliwego donosu. Zdarza się także, iż w czasie przewodu sądowego oskarżeni giną w wyniku samosądów tuż pod gmachem sądu;
- Niestety islamska rzeczywistość przekracza naszą wyobraźnię. Dlatego na wstępie trzeba przyjąć do wiadomości, że przemoc wobec kobiet jest w islamie normą religijną, a wobec innowierców wręcz obowiązkiem.

Kolejny artykuł o tytule *Niemiecka prasa o aferze wizowej: Berlin zaniepokojony* (dw.com, 20.09.2023) przytoczył generalizujące słowa korespondentki „TAZ”:

»Rząd PiS zawsze głośno twierdzi, że jest bastionem Europy przeciwko muzułmańskim migrantom, ale przez lata potajemnie zapewniał setkom tysięcy legalne wize Schengen. Z polską pieczętką w paszporcie migranci, często Arabowie szkalowani jako ‘nielegalni, chorzy na tyfus, brutalni przestępcy, islamisci, przestępcy, terroryści’, mogli podróżować przez Europę aż do USA« – pisze Lesser.

Warto przytoczyć także *Los chrześcijańskich kobiet w świecie islamu. Klub „Polonia Christiana” zaprasza na 5 października do Krakowa* (poloniachristiana.org, 29.09.2023), w którym padają słowa:

Wiemy, że w świecie islamu miejsce kobiety jest zupełnie inaczej postrzegane niż w cywilizacji chrześcijańskiej. Jeżeli więc chrześcijanom w świecie islamu żyje się trudno, to kobietom chrześcijańskim żyje się wyjątkowo trudno, a ich bezpieczeństwo jest na co dzień zagrożone.

W badanym miesiącu materiałem o szczególnie generalizującym wydźwięku był *Czy Europie grozi islamizacja? Religia muzułmańska w ujęciu Guillaume’a Faye’a (cz. II)* (nlad.pl, 20.09.2023), który przytaczał słowa francuskiego dziennikarza m.in.:

- Twierdzi on, że „umiarkowany islam” jako taki po prostu nie istnieje, a ludzie określający się jako „umiarkowani muzułmanie” to albo podstępni hipokryci, albo osoby żyjące urojeniami. Nie jest możliwy „islam oświeceniowy”, gdyż oświecenia w islamie[2] nigdy nie było.;
- Nieraz wskazuje się na istnienie muzułmanów umiarkowanych. Tyle tylko, że ludzie mniający się „umiarkowanymi” – w opinii Faye’a – nie pokazują wcale prawdziwego oblicza danej doktryny. I tak np. komunizm i nazizm nie są przecież oceniane przez pryzmat ich „umiarkowanych” zwolenników;

- Ze swej natury – jak twierdzi francuski myśliciel – islam jest bezkompromisowy, z istoty autorytarny i wojenny. Faye określa go mianem religii „ludów pustyni”[5]. Europejczykom, pierwotnie „poganom”, udało się „spoganizować” chrześcijaństwo, niejako adaptując je do swej mentalności – co udało się zwłaszcza w przypadku katolicyzmu, konstatuje autor *La colonisation de l'Europe*. W przypadku islamu ma to być niemożliwe, gdyż religia muzułmańska ma być zbyt „nieprzejednana”.

Zauważalne jest tu duże uogólnienie na temat islamu, niepoparte żadnymi danymi, cytatami czy publikacjami naukowymi. Porównywanie islamu do komunizmu i nazizmu ma na celu wzbudzenie strachu wobec muzułmanów.

NEGATYWNE NASTAWIANIE ODBIORCY WZGLĘDEM ISLAMU

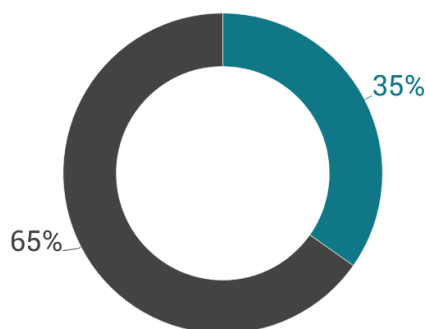
Analizując „czy w materiale pojawiają się jakiegokolwiek słowne określenia/sformułowania islamu/muzułmanów/osób pochodzenia arabskiego, które mogą negatywnie nastawiać odbiorcę względem tej grupy”, odpowiedź twierdząca wystąpiła w 16 materiałach, co stanowiło 35 proc. badanych materiałów.

Pod uwagę brano słowne sformułowania, którymi dany materiał został opatrzony (w tytułach, śródtytułach, leadach czy korpusie artykułu). W przypadku wychwycenia takiej medialnej nieprawidłowości cytowano określenie/sformułowanie słowne, które może negatywnie nastawiać oraz opisywano sytuację dlaczego nastawiało ono negatywnie. Określano również wobec kogo/ czego ją zastosowano:

- Konkretnej osoby wyznania muzułmańskiego i/lub pochodzenia arabskiego;
- Grupy osób wyznania muzułmańskiego i/lub pochodzenia arabskiego;
- Islamu jako całości;
- Kraju arabskiego/islamskiego;
- Konkretnego podmiotu (firmy, organizacji, instytucji, meczetu itp.) arabskiego/muzułmańskiego.

Były to najczęstsze osoby/podmioty, wobec których ujawniały główne tendencje opisywania islamu i badanych grup przez media w Polsce. W razie wystąpienia innych, materiał kodowano w dodatkowej kategorii – „Inne (wpisz jakie:)” – gdzie pojawiała się możliwość samodzielnego wpisania formy.

Wykres 7. Islam w negatywnych słownych określeniach nastawiających przeciwko tej grupie – rozkład badanych materiałów

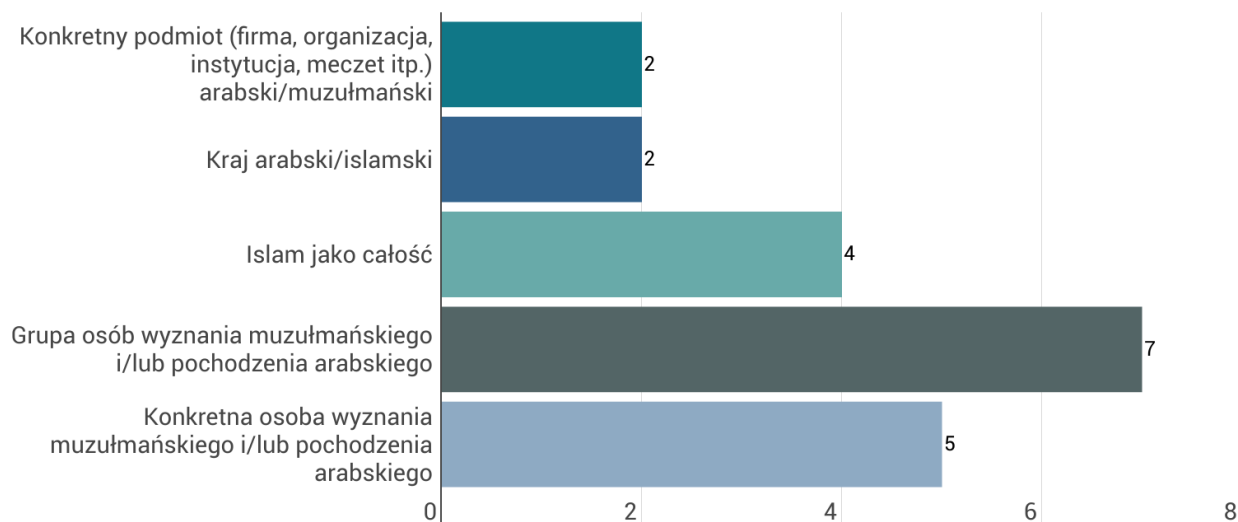
- Występuje negatywne przedstawienie słowne nastawiające przeciwko tej grupie (16)
- Nie występuje negatywne przedstawienie słowne nastawiające przeciwko tej grupie (30)

Źródło: opracowanie własne (N=46).

NEGATYWNE NASTAWIENIE ODBIORCY WZGLĘDEM ISLAMU

Negatywne przedstawienia wystąpiły w czternastu różnych tytułach medialnych: afirmacja. info (2 razy), bankier.pl, białykruk.pl, euroislam.pl (2 razy), magnapolonia.org, memri.org, nlad.pl, oko.press, onet.pl, pch24.pl, poloniachristiana.org, polskieradio24.pl (2 razy), salony24.pl, wp.pl. W dwóch z nich islam był tematem pobocznym dotyczącym bieżących nagłych wydarzeń. W pozostałych czternastu materiałach islam był tematem głównym materiału, gdzie głównie omawiano potencjalne zagrożenie terrorystyczne ze strony krajów islamu i wyznawców islamu i/ lub jakieś bieżące wydarzenie z udziałem osób pochodzenia arabskiego i/ lub muzułmanów czy islam omawiano jako religię/kulturę.

Wykres 8. Osoba/grupa/podmiot, wobec której użyto negatywnych słownych określeń nastawiających przeciwko tej grupie – rozkład badanych materiałów

Źródło: opracowanie własne.

Negatywne określenia słowne nastawiające przeciwko badanej grupie odnotowano 20 razy w czterech kategoriach (materiały mogły zawierać określenia do więcej niż jednego podmiotu). W najwyższym stopniu dotyczyły one grupy osób wyznania muzułmańskiego i/ lub pochodzenia arabskiego (7 razy) oraz konkretnej osoby wyznania muzułmańskiego i/ lub pochodzenia arabskiego (5 razy).

Na kolejnej stronie zamieszczono tabelę, która przytacza określenia/sformułowania, które mogą negatywnie nastawiać oraz opis zauważonego problemu (Tabela 2).

NEGATYWNE NASTAWIENIE ODBIORCY WZGLĘDEM ISLAMU

Tabela 2. Spis negatywnych określeń, nastawiających przeciwko badanej grupie

Tytuł medialny i data	Określenie/sformułowanie słowne (cytat)	Wobec kogo/czego je zastosowano?	Opis kontekstu określenia/sformułowania
afirmacja.info (17.09.2023)	Wszystkie rozmowy, które autor przeprowadził, odbyły się w specjalnym ośrodku, stanowiącym azyl dla kobiet, którym udało się uwolnić od muzułmańskich mężów, siłą i szantażem zmuszających je do małżeństwa i przyjęcia islamu	Grupy osób wyznania muzułmańskiego/pochodzenia arabskiego	Takie sytuacje mają negatywny wydźwięk, powodują u odbiorcy strach i stawiają muzułmanów w negatywnym świetle.
afirmacja.info (17.09.2023)	<p>Jak postąpić, gdy migranci czyhają u bram?; Jest jednak jeszcze jeden powód do zainteresowania książką Daniela Gerbera. Chodzi o bardzo gorący i aktualny temat pt. „Migranci u bram!”. Ten ostrzegawczy okrzyk słycać już nie tylko w Polsce, ale także coraz głośniej w innych krajach Europy, gdzie do tej pory elity udawały, że nie widzą i nie słyszą, co się dzieje. Ideologiczne narracje o diversity, „multikulti”, o „ubogacaniu” Europejczyków są już przytłumione przez obrazy ulicznej przemocy, statystyki przestępstw i dane o społecznym i kulturowym wyobcowaniu z imigrantami w roli głównej. (...)</p> <p>Pakistan jest żywą ilustracją tego, jak wygląda w praktyce cywilizacja islamska i jak muzułmanie traktują innowierców, gdy mogą robić z nimi to, co tylko zechcą.; W państwie islamskim, jakim jest Pakistan, takie praktyki pozostają legalne, a ochrona kobiet przed nimi praktycznie nie istnieje. Rodziny porwanych chrześcijanek są bezbronne, ponieważ każda interwencja w obronie córek może zakończyć się oskarżeniem o bluźnierstwo i wyrokiem śmierci lub dożywociem. W islamskim państwie może to spotkać każdego, kto nie jest muzułmaninem, na podstawie kłamliwego donosu. Zdarza się także, iż w czasie przewodu sądowego oskarżeni giną w wyniku samosądów tuż pod gmachem sądu; Niestety islamska rzeczywistość przekracza naszą wyobraźnię.</p> <p>Dlatego na wstępie trzeba przyjąć do wiadomości, że przemoc wobec kobiet jest w islamie normą religijną, a wobec innowierców wręcz obowiązkiem.</p>	Grupy osób wyznania muzułmańskiego/pochodzenia arabskiego	<p>Migranci zostali przedstawieni jako agresorzy czyhający u bram Europy, których należy się obawiać. Jednoznacznie przypisywane są im przemoc i przestępstwa. W dalszej części materiału przedstawiono prześladowanie innej religii przez osoby wiary muzułmańskiej.</p> <p>Takie sytuacje mają negatywny wydźwięk, powodują u odbiorcy strach i stawiają muzułmanów w negatywnym świetle.</p>

NEGATYWNE NASTAWIENIE ODBIORCY WZGLĘDEM ISLAMU

Tytuł medialny i data	Określenie/sformułowanie słowne (cytat)	Wobec kogo/czego je zastosowano?	Opis kontekstu określenia/sformułowania
bankier.pl (03.09.2023)	W piątek eksperci ONZ ds. praw człowieka wydali oświadczenie, w którym nazwali irańską ustawę "O wspieraniu rodziny poprzez promowanie kultury czystości i hidżabu" jawnym narzędziem dyskryminacji ze względu na płeć. Ich zdaniem można ją określić jako formę apartheidu płci, stosowaną przez władze, które "poprzez systemową dyskryminację chcą zmusić kobiety do całkowitego podporządkowania się".	Kraju arabskiego/ islamskiego	Działania władz irańskich niekorzystnie wpływają na wizerunek islamu, zwłaszcza w oczach odbiorcy, wywodzącego się z innego kręgu kulturowego. Mimo iż sprawa dotyczy likwidacji salonów kosmetycznych, a także usunięcia zawodu makijażystki, to ukazuje Iran jako kraj wyznaniowy, który podporządkowuje każdy aspekt życia islamowi. Dla odbiorców takie sytuacje mogą stać się dowodem na stosowanie dyskryminacji i działań opresyjnych wobec kobiet w islamie (ogółem).
białykruk.pl (25.09.2023)	[...] dziennikarka Shada Islam, znana z czynnego zaangażowania w działalność ruchu „Brussels So White”, walczącego „przeciwko supremacji białej rasy w instytucjach europejskich”. Działaczka powiedziała, że wielokrotnie zachęcała muzułmańskich studentów (także tych studiujących we Francji), aby „korzystali ze wszystkich legalnych i demokratycznych środków, aby dojść do głosu i bronić swoich praw, w celu stworzenia silnej reprezentacji muzułmańskiej sprzeciwiającej się europejskiej mentalności kolonialnej i supremacji białej rasy we Francji”.	Konkretnej osoby wyznania muzułmańskiego/ pochodzenia arabskiego	Stosowanie tak silnie nacechowanych słów i zachęcanie do podejmowania aktywności działa na niekorzyść wizerunku muzułmanów w Europie. Mimo, że sprawa nie dotyczy bezpośrednio Polski, to przeciętny odbiorca może czuć strach i niechęć wobec silnych zrywów.
białykruk.pl (25.09.2023)	Co ciekawe, przedstawiciele Femyso (Forum of European Muslim Youth and Student Organisations) są zaskakująco często zapraszani do Parlamentu Europejskiego, co jest ostro krytykowane przez licznych polityków francuskich. [...] „Femyso specjalnie posługuje się wieloma tożsamościami, aby wzmocnić wpływy islamu w Europie, to swoisty koń trojański działający na rzecz islamu” [dosł. „faux-nez” – osoba lub grupa osób posługująca się fałszywą tożsamością dla przeprowadzenia swoich celów], mówi Marlène Schiappa, sekretarz stanu do spraw stowarzyszeń oraz gospodarki społecznej i solidarnej Francji. „Wystarczy spojrzeć, co oni wypisują w mediach społecznościowych; są bardzo agresywni zarówno wobec naszego rządu, jak i kultury, przecież oni obwiniają Francję o wszystko, co najgorsze”.	Konkretnego podmiotu (firmy, organizacji, instytucji, meczetu, itp.) arabskiego/ muzułmańskiego	Przyjmując narrację, konkretnego polityka z cytowanego w materiale, muzułmanie z konkretnego podmiotu stanowią zagrożenie dla ładu Francji. Mimo, że sprawa nie dotyczy bezpośrednio Polski, to przeciętny odbiorca może czuć strach i niechęć wobec muzułmanów.
euroislam.pl (01.09.2023)	Zachód dobrze zrobiłby, gdyby rozróżniał siły destabilizujące, które powodują prześladowania, przemoc i uchodźców, od sił stabilizujących, takich jak Indie, które pomimo swoich niedoskonałości nadal promują pluralizm, wolność religijną i bezpieczeństwo oraz funkcjonują jako dom dla wszystkich uciskanych.	Islamowi jako całości	Autorka artykułu przedstawia wszystkich muzułmanów jako destabilizującą siłę, która charakteryzuje się przemocą. Porównuje także inne religie, żeby pokazać, że inne religie są bezpieczniejsze niż islam.

NEGATYWNE NASTAWIENIE ODBIORCY WZGLĘDEM ISLAMU

Tytuł medialny i data	Określenie/sformułowanie słowne (cytat)	Wobec kogo/czego je zastosowano?	Opis kontekstu określenia/sformułowania
euroislam.pl (04.09.2023)	To imigranckie osiedle uznawane jest za szczególnie niebezpieczne. Lokalną społeczność cechuje połączenie postaw fundamentalistycznych, przestępczych i mentalności klanowej.	Grupy osób wyznania muzułmańskiego/pochodzenia arabskiego	To określenie przedstawia negatywnie całą społeczność w tej dzielnicy. Odbiorca konotuje islam z przemocą.
magnapolonia.org (05.09.2023)	Islamskie zamieszki wybuchły w dzielnicy Rosengård w Malmö na południu Szwecji. Na miejsce wezwano policję i służby ratunkowe. Wściekli muzułmanie przewrócili kilka aut i wybudowali z nich barykadę, tarasując wjazd na ulicę. Spalili również kilka innych pojazdów stojących w pobliżu. (...) Do zamieszek doszło kilka godzin po tym jak znany iracki aktywista i krytyk islamu Salwan Momika po raz kolejny dokonał publicznego spalania Koranu. 37-latek już wcześniej dopuszczał się tego typu czynów i demonstracyjnie niszczył świętą księgę Islamu. Muzułmanie zapowiedzieli zemstę i zamordowanie mężczyzny. (...) NASZ KOMENTARZ: Gdyby Koran spalił jakiś katolik, pisałyby o tym "akcie nietolerancji" media na całym świecie, a że spalił go lewak, cicho sza. I nie, nie żałujemy Szwecji, która sama sobie sprowadziła na głowę islamski problem.	Grupy osób wyznania muzułmańskiego/pochodzenia arabskiego	Dodawanie przymiotnika: "wściekli" lub użycie sformułowania: „islamskie zamieszki” jest działaniem celowym i jednocześnie podkreślającym negatywne emocje, jakie odbiorca ma żywić wobec muzułmanów. Abstrahując od przebiegu samego wydarzenia, autor/ka celowo ustawia negatywną perspektywę, dopiero w dalszej części tekstu cytując wyjaśnienia władz, które są oficjalne i nienacechowane pejoratywnie wobec muzułmanów. Sugerowanie działania odwetowego, bez podania źródła ma za zadanie zastraszyć i ostrzec odbiorcę przed muzułmanami.
memri.org (15.09.2023)	W trakcie swoich przemówień szejek wychwalał sprawcę ataku nożowego w Jerozolimie i nawoływał całą młodzież palestyńską na Zachodnim Brzegu, aby poszła w jego ślady i „przełała krew okupantów” „nożem lub siekierą”. Wezwał także do zabijania żołnierzy Sił Obronnych Izraela (IDF) w ramach zemsty za to, co określił jako pogwałcenie honoru kobiet palestyńskich na Zachodnim Brzegu. (...) Nazywając ich „kryminalnymi syjonistami”, szejek zagroził także Izraelczykom, że zapłacą wysoką cenę za swoje zbrodnie przeciwko Palestyńczykom, opisując tę cenę jako „... zasianie wśród was terroru, przelanie waszej krwi, i rozrzucenie części waszego ciała... aż opuścicie naszą ziemię.” (...) Pochwalił sprawcę ataku nożowego z 6 września w Jerozolimie, w wyniku którego dwie osoby zostały ranne, i stwierdził, że atak ten stanowi „początek działań naszego ludu mających pomścić naszą krew, nasze kobiety i nasz honor”. Wymachując siekierą, podziękował „młodzieży Jerozolimy i jej bohaterom” za ofiarę, jaką składają dla Allaha, używając takiej broni, bo innej nie mają, oraz za to, że „uczą wroga lekcji, których on nie zapomni”. Następnie wezwał całą młodzież na Zachodnim Brzegu, aby się nie wahała, „zabijała okupantów i przełała ich krew nożem lub siekierą”, jak napisano w hadisie przypisywanym Prorokowi Mahometowi, który brzmi: „[Bramy] Dżenna [raju] są pod cieniem mieczy”.	Konkretna osoba wyznania muzułmańskiego i/lub pochodzenia arabskiego	Całość materiału to cytowanie oraz prezentowanie w mowie zależnej, wypowiedzi szejka Muhammada bin Maher Al-'Aklouka, duchownego islamskiego z Gazy powiązanego z Hamasem Stowarzyszenia Uczonych Palestyny. Autor nie dodaje w treści swojego komentarza. Dla odbiorców takie sytuacje mogą stać się dowodem na stosowanie dyskryminacji i działań opresyjnych wobec kobiet w islamie (ogółem).

NEGATYWNE NASTAWIENIE ODBIORCY WZGLĘDEM ISLAMU

Tytuł medialny i data	Określenie/sformułowanie słowne (cytat)	Wobec kogo/czego je zastosowano?	Opis kontekstu określenia/sformułowania
nlad.pl (20.09.2023)	Twierdzi on, że „umiarkowany islam” jako taki po prostu nie istnieje, a ludzie określający się jako „umiarkowani muzułmanie” to albo podstępni hipokryci, albo osoby żyjące urojeniami. Nie jest możliwy „islam oświeceniowy”, gdyż oświecenia w islamie[2] nigdy nie było.	Islamu jako całości	Krzywdząca i negatywna opinia o islamie.
oko.press (09.09.2023)	To właśnie wzrost nielegalnych przekroczeń granicy jest powodem, dla którego od miesiący politycy Brandenburgii i Saksonii mówią o możliwości zamknięcia granic – ale nie dla osób, które mają wymagane dokumenty do podróżowania po strefie Schengen. (...) Niemieckie służby podały też dokładne zestawienie narodowości osób, które najczęściej przekraczały granicę. W pierwszej połowie roku byli to głównie Afgańczycy, Syryjczycy i Jemeńczycy.	Kraju arabskiego/ islamskiego	Odbiorca otrzymuje komunikat o nielegalnym przekraczaniu granicy Polski i UE (łamaniu prawa), a więc jego nastawienie, będzie negatywne wobec tych Afgańczyków, Jemeńczyków, czy Syryjczyków (prawdopodobnie – wobec wszystkich muzułmanów).
onet.pl (10.09.2023)	Przesada? Samuel Paty, nauczyciel historii i geografii w Conflans-Sainte-Honorine, najpierw był zastraszony w szkole przez uczniów, potem w mediach społecznościowych wzywano do rozprawienia się z nim, a na koniec, 16 października 2020 r., muzułmański fanatyk zdekapitował go na ulicy, gdy ten po pracy opuścił szkolny budynek.	Grupy osób wyznania muzułmańskiego/pochodzenia arabskiego	Każdy przypadek zabójstwa ze strony muzułmanina może potencjalnie zaważać na negatywnym wizerunku muzułmanów w oczach odbiorcy takich treści.
onet.pl (10.09.2023)	Muzułmański strój byłby tu tylko zewnętrznym znakiem podporządkowania kobiety mężczyźnie, nie tylko żony mężowi, ale i córki ojcu, siostry bratu czy kuzynowi. I szerzej, byłoby to zewnętrzne znamię określenia miejsca kobiety w rodzinie i w społeczeństwie jako jednostki niesamodzielnej. W krajach muzułmańskich to się przejawia wprost w nierówności praw. (...) poddanych prawu koranicznemu. To zaś prawo uważa za sprawiedliwie, że kobieta np. dziedziczy połowę tego, co dziedziczy mężczyzna albo że kobieta ma prawo tylko do edukacji na podstawowym poziomie.	Islamu jako całości	Odniesienie do grupy kobiet, które wybierają noszenie stroju zakrywającego ciało, jako dowód na ich uprzedmiotowienie, oraz wskazanie powyższego jako przykładu na nierówność społeczną, obowiązującą w islamie. Dodatkowo autor wymienia też inne wyimki, łącznie z przykładami zastosowania prawa kanonicznego w praktyce - całość prezentuje islam bardzo niekorzystnie.
onet.pl (10.09.2023)	Główne przedstawicielstwo francuskich muzułmanów, Conseil francais du culte musulman, powiada, że l'abaya nie ma konotacji religijnych. Trudno brać tę deklarację na serio, skoro w Koranie, w 59 wersecie 33 sury, znajdujemy "obowiązek noszenia długiej i luźnej sukni". Jak wiadomo, od lat trwają awantury o chusty islamskie (le voile islamique), chociaż Koran na ich temat milczy. Jak wobec tego można twierdzić, że l'abaya nie ma znaczenia religijnego? Zwłaszcza że stowarzyszenie, które wniosło skargę do Rady Stanu, argumentowało m.in., że zakaz uderza w wolność religijną.	Konkretnego podmiotu (firmy, organizacji, instytucji, meczetu, itp.) arabskiego/ muzułmańskiego	Odniesienie do noszenia stroju zakrywającego ciało, może stać się dla odbiorcy dowodem na uprzedmiotowienie kobiet w islamie i nie umiejętność adaptacji do życia we wspólnocie z innymi religiami. Komunikat o muzułmanach działających w ramach wymienionego stowarzyszenia działa negatywnie na wizerunek muzułmanów.

NEGATYWNE NASTAWIENIE ODBIORCY WZGLĘDEM ISLAMU

Tytuł medialny i data	Określenie/sformułowanie słowne (cytat)	Wobec kogo/czego je zastosowano?	Opis kontekstu określenia/sformułowania
pch24.pl (05.09.2023)	<p>Władze Coreis – Islamskiej Wspólnoty Religijnej we Włoszech potępiły słowa imama Sheikha Zakaullaha Saleema z brytyjskiego Birmingham. W swoim kazaniu przedstawił on techniczny opis kamienowania kobiety za cudzołóstwo. (...)</p> <p>Piątkowe kazanie głównego imama meczetu Gren Lane w Birmingham, którego nagranie stało się wiralem w mediach społecznościowych, wyjaśnia, jak w należyty sposób dokonać ukamienowania na śmierć kobiety za cudzołóstwo. Wywołało to oburzenie i spowodowało – jak donosi na swej stronie dziennik „Daily Mail” – cofnięcie przez brytyjskie władze dotacji w wysokości 2 mln funtów, którą miał otrzymać ten meczet na swą działalność. Nagranie kazania sprzed kilku tygodni, dostępne do niedawna na YouTube, zostało już usunięte.</p>	Islamu jako całości	Kamienowanie żony za niewierność w ujęciu dogmatycznym, choć zgodne z islamskim prawem wyznaniowym, obecnym w niektórych krajach, jest dla odbiorcy z innego kręgu kulturowego w XXI wieku jest nie do zaakceptowania. Dla odbiorców takie sytuacje mogą stać się dowodem na zacofanie muzułmanów i stosowanie działań opresyjnych wobec kobiet w islamie (ogółem).
poloniachristiana.org (29.09.2023)	W smutnym rankingu krajów najmocniej prześladowanych chrześcijan na niechlubną czołówkę wysuwają się (zaraz po dyktaturze Korei Północnej) państwa muzułmańskie lub takie, w których muzułmanie nie będąc większością (Erytrea, Nigeria) stosują terror wobec wyznawców innych religii.	Grupy osób wyznania muzułmańskiego/pochodzenia arabskiego	Celowe przedstawienie wybiórczych danych (bez podania źródła czy szczegółów), mających na celu zastraszenie muzułmanami odbiorcę treści.
polskieradio24.pl (18.09.2023)	<p>Pakistan: muzułmanie palą chrześcijańskie kościoły. Ponad 100 osób aresztowanych (...)</p> <p>Około 130 osób aresztowano po śródomowych zamieszkach wymierzonych w chrześcijan w Pakistanie. Tysiące osób podpalały kościoły oraz niszczyły domy chrześcijan po rzekomym zbezczeszczeniu Koranu w prowincji Pendżab na wschodzie kraju. (...)</p> <p>Tłum podpalił pięć kościołów i zniszczył co najmniej kilkadziesiąt chrześcijańskich domów. (...) Około 96 procent mieszkańców Pakistanu to muzułmanie. W przeszłości mniejszości religijne, w tym przede wszystkim chrześcijanie, padały ofiarą brutalnych napaści tłumów. Dochodziło do nich po informacjach o rzekomych bluźnierstwach. Zdarzały się przypadki, gdy tłumy zakatowały chrześcijan na śmierć.</p>	Grupy osób wyznania muzułmańskiego/pochodzenia arabskiego	Sytuacja dotycząca zamieszek w Pakistanie działa na niekorzyść wizerunku muzułmanów. Całość bazuje na emocjach i wpisuje się w schemat straszenia przed islamem. Dodatkowo wspomniano wyraźnie, że muzułmanom do wszczęcia napaści na chrześcijan i wywołania zamieszek wystarczył pretekst i to niepotwierdzony.

NEGATYWNE NASTAWIENIE ODBIORCY WZGLĘDEM ISLAMU

Tytuł medialny i data	Określenie/sformułowanie słowne (cytat)	Wobec kogo/czego je zastosowano?	Opis kontekstu określenia/sformułowania
polskieradio24.pl (29.09.2023)	Każdego roku są nowe polemiki, podczas których uczymy się nowego arabskiego słowa: burkini, abaja, hidżab. 30 lat temu nie mieliśmy takich problemów, a dziś mamy wrażenie, że jesteśmy krajem Bliskiego Wschodu. (...) Sam się zastanawiam, czy wyjechać z Francji, bo byłem w Polsce i widziałem jak żyje się w bezpiecznym kraju. Nie chcę, by moja córka musiała nosić islamską chustę lub była poddawana presji	Grupy osób wyznania muzułmańskiego/pochodzenia arabskiego	Przyjmując narrację konkretnego polityka z cytowanego w materiale, muzułmanie z konkretnego podmiotu stanowią zagrożenie dla ładu Francji. Mimo, że sprawa nie dotyczy bezpośrednio Polski, to przeciętny odbiorca może czuć strach i niechęć wobec muzułmanów, szczególnie, że w jednym z argumentów użyto odniesienia do dziecka. Sugeruje, że wszystko co islamskie jest złe, a także straszy napływem migrantów i zatraceniem kultury europejskiej. Ten cytat może zasugerować odbiorcy, że im więcej migrantów jest z Bliskiego Wschodu tym bardziej kobiety będą zmuszane do przyjęcia zasad obowiązujących w muzułmańskiej religii.
salony24.pl (01.09.2023)	Skandal! Muzułmanin przyjął "Komunię Świętą"	Konkretnej osoby wyznania muzułmańskiego/pochodzenia arabskiego	Tytuł tekstu przyciąga czytelnika i określa jako niewiernego swojej religii.
wp.pl (11.09.2023)	Lokalne media donoszą, że skargę przeciwko chrześcijańskiej parze złożył muzułmanin Mohammad Taimur. Gdy policja przybyła na miejsce, potwierdziła, że przed domem oskarżonych leżą wyrwane, pojedyncze kartki z Koranu, które mogły spaść z dachu. Jedna z wersji mówi o tym, że funkcjonariusze mieli ponadto znaleźć na dachu domu różową torbę, w której znajdowało się dużo więcej takich kartek.	Konkretnej osoby wyznania muzułmańskiego/pochodzenia arabskiego	W opisanej sprawie, kiedy denuncjacja dotyczy chrześcijan, którzy oskarżeni są o zbezczeszczenie Koranu, sytuacja jest ekstremalna – w Pakistanie (o czym informuje autor) za takie działania grozi kara śmierci. Choć muzułmanin informując odpowiednie organy, postępował zgodnie z prawem, to jednocześnie dla postronnego odbiorcy, kara śmierci za taki czyn będzie nieproporcjonalna. W konsekwencji wizerunek islamu będzie negatywnie postrzegany.

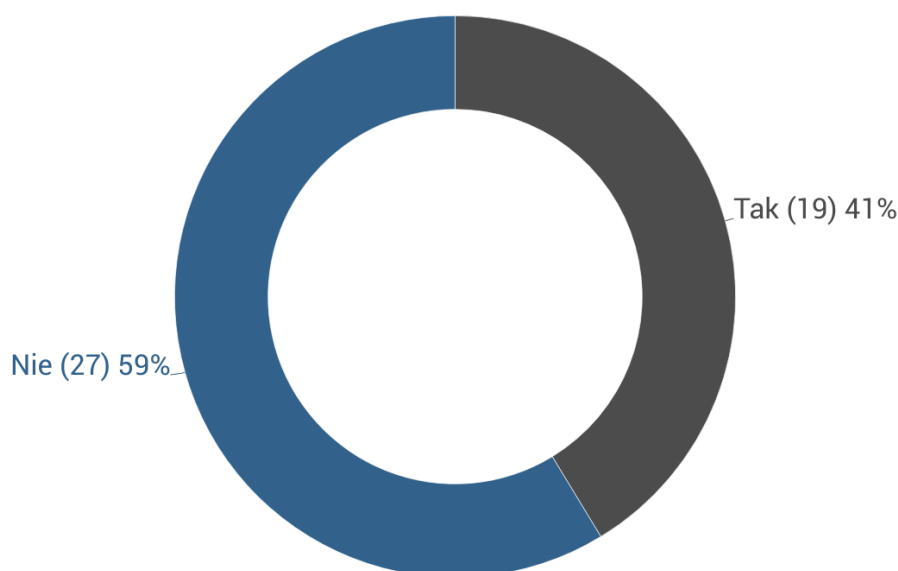
ZMIANA NASTAWIENIA ODBIORCY

W przypadku 19 materiałów (43 proc.) można dostrzec skonstruowanie materiału medialnego w taki sposób, który może zmienić nastawienie odbiorców. W zdecydowanej większości odnotowanych przypadków nastawienie odbiorców mogło ulec pogorszeniu względem islamu, muzułmanów i/lub osób pochodzenia arabskiego.

Materiały pochodziły z 16 różnych portali: afirmacja.info, bezpiecznik.org, bialykruk.pl, ekai.pl, euroislam.pl (2 razy), gazetaprawna.pl, geekweek.interia.pl, kurier.plus, listywnaszegosadu.pl, magnapolonia.org, memri.org, nlad.pl, onet.pl, pch24.pl, poloniachristiana.org, polskieradio24.pl (3 razy). W niemalże badanych materiałach islam był głównym tematem materiału, gdzie głównie omawiano potencjalne zagrożenie terrorystyczne ze strony krajów islamu i wyznawców islamu i/lub jakieś bieżące wydarzenie z udziałem osób pochodzenia arabskiego i/lub muzułmanów.

Wykres 9. Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy po zapoznaniu się z materiałem nastawienie odbiorcy względem islamu/muzułmanów/osób pochodzenia arabskiego może się zmienić?

Źródło: opracowanie własne (N=46).

Szczególny przypadek stanowił w tym miesiącu materiał *Czy Europie grozi islamizacja? Religia muzułmańska w ujęciu Guillaume'a Faye'a (cz. II)* (nlad.pl, 20.09.2023), kontynuujący narrację z poprzedniego miesiąca. Artykuł przedstawia muzułmanów jako zagrożenie dla kultury europejskiej, jest stronnicy, oparty głównie na słowach francuskiego publicysty Guillaume'a Faye'a, jak m.in. we fragmentach:

- „Jeżeli „islam” rozumieć jako religię, a „islamizm” jako totalny, całościowy system religijno-polityczno-prawny, to – w opinii Faye'a – nie ma między nimi żadnej różnicy, wyłączając różnice czysto taktyczne. W islamie religia, państwo i prawo są nierozdzielne. Idea państwa bez religii jest dla tradycyjnego muzułmanina całkowicie niezrozumiała. Nieraz wskazuje się na istnienie muzułmanów umiarkowanych. Tyle tylko, że ludzie mieniący się „umiarkowanymi” – w opinii Faye'a – nie pokazują wcale prawdziwego oblicza danej doktryny. I tak np. komunizm i nazizm nie są przecież oceniane przez pryzmat ich „umiarkowanych” zwolenników”;
- „Twierdzi on, że „umiarkowany islam” jako taki po prostu nie istnieje, a ludzie określający się jako „umiarkowani muzułmanie” to albo podstępni hipokryci, albo osoby żyjące urojeniami. Nie jest możliwy „islam oświeceniowy”, gdyż oświecenia w islamie[2] nigdy nie było”;
- „Francuski publicysta uważa, że w błędzie są wszyscy ci, którzy twierdzą, że islam mógłby kiedykolwiek być „zeuropeizowany”, przystosować się do europejskiej kultury czy też zaakceptować sekularyzm. Ze swej natury – jak twierdzi francuski myśliciel – islam jest bezkompromisowy, z istoty autorytarny i wojenny”.

Artykuł Popierający Hamas islamski duchowny z Gazy: *Zabijcie żołnierki Izraelskich Sił Obronnych (IDF), by pomóc pogwałcenie honoru palestyńskich kobiet na Zachodnim Brzegu; “Nadeszła pora otrząśnięcia broni z kurzu i skierowania jej na okupantów”; “na rozlanie ich krwi nożem lub siekierą”* (memri.org, 15.09.2023). Takie sytuacje jak przedstawiona w tym tekście i prezentowanie islamu przez pryzmat jego fanatycznych wyznawców, będzie skutkować tylko pogłębieniem, już istniejących i negatywnych podziałów. Może skutkować, wręcz nieodwracalnym zakodowaniem strachu i obawy przed muzułmanami, w szczególności w ilustrowaniu silnie nacechowanymi zdjęciami. Nastawienie odbiorcy, może zmienić się na jawnie wrogie wobec islamu.

Względem wyznawców islamu i/lub osób pochodzenia arabskiego odnotowano w badanym miesiącu kilkanaście tekstów dotyczących głównie kwestii imigracyjnych, które stawiały ich w złym świetle:

“Polacy mają szczęście, że mogą sprzeciwić się imigracji”. Francuski polityk chwali referendum (polskieradio24.pl, 29.09.2023) to artykuł, w którym wskazuje się, że pobyt muzułmanów we Francji spowodował islamizację kraju:

- „Polityk Rekonkwisty tłumaczył, że we Francji masowy napływ imigrantów spowodował „eksplozję napięć” w społeczeństwie i islamizację kraju.”;
- „Sam się zastanawiam, czy wyjechać z Francji, bo byłem w Polsce i widziałem jak żyje się w bezpiecznym kraju. Nie chcę, by moja córka musiała nosić islamską chustę lub była poddawana presji - powiedział polityk”.

Wypowiedzi te pokazują Francję jako kraj, który zmienili imigranci islamscy na mniej

bezpieczny, pełny społecznych napięć. Francję przedstawia się jako niebezpieczne miejsce przez to, że przyjęła dużą liczbę osób z Bliskiego Wschodu, a Polskę jako „raj”: „Polacy mają dużo szczęścia, muszą absolutnie bronić swojego raju i nie mogą ulec nakazom Unii Europejskiej lub lewicy”. Sprawia to, że odbiorcy mogą czuć się bardziej zagrożeni ze strony muzułmanów, jakby mieli oni wprowadzić samą przemoc i zamieszki, gdyby zostali wprowadzeni do naszego kraju. Artykuł pojawił się przed wyborami i referendum, czyli próbował zachęcić do obrania pewnej narracji względem imigrantów.

O podobnym, antyimigracyjnym wydźwięku, który przedstawiał społeczność muzułmańską/arabską w negatywny świetle jako zagrożenie, były materiały dotyczące sytuacji:

- we Francji (i o Francji na tle międzynarodowym): *To wściekłość imigrantów paliła francuskie miasta. Raport obnażył kłamstwa lewicowej narracji* (polskieradio24.pl, 12.09.2023), *L'abaya: Republika (jeszcze) się broni. Islam nie traci wigoru [KOMENTARZ]* (wiadomosci.onet.pl, 10.09.2023), *Stowarzyszenia muzułmańskie oskarżają w PE Francję o islamofobię* (gazetaprawna.pl, 22.09.2023), *„Kolonializm”, „islamofobia” i „supremacja białego człowieka”. Takie słowa padły ze strony muzułmanów pod adresem Francji w... Parlamencie Europejskim* (bialykrak.pl, 25.09.2023),
- w Szwecji: *Islamskie zamieszki w Szwecji* (magnapolonia.org, 05.09.2023), *Szwecja: znowu rozruchy z powodu Koranu* (euroislam.pl, 04.09.2023),
- oraz w Indiach: *W Indiach nie ustaje islamska agresja* (euroislam.pl, 01.09.2023).

Ponadto materiał *Najnowszy raport Europolu: terroryzm wciąż stanowi poważne zagrożenie w UE* (kurier.plus, 11.09.2023) przytaczając dane odnośnie terroryzmu w Europie zwrócił uwagę na ich islamski charakter: „W całej Unii Europejskiej w ubiegłym roku aż 380 osób zostało aresztowanych za przestępstwa związane z terroryzmem, z czego 266 aresztowanych stanowili islamiści”, a także kontekstowo zasugerował, że mają one związek z migracją ludności, o której odbiorca dowiadyuje się w ostatnim akapicie zatytułowanym „Epoka wielkich ruchów ludności”.

Stosowanie przemocy muzułmanów na tle religijnym (głównie wobec chrześcijan) poruszały m.in. materiały:

- *Los chrześcijańskich kobiet w świecie islamu. Klub „Polonia Christiana” zaprasza na 5 października do Krakowa* (poloniachristiana.org, 29.09.2023),
- *Pakistan: muzułmanie palą chrześcijańskie kościoły. Ponad 100 osób aresztowanych* (polskieradio24.pl, 18.09.2023),
- *Lektury domowe: Fałsz wymówki o dżihadystach. Jak „zwykli” muzułmanie prześladują chrześcijan?* (afirmacja.info, 17.09.2023),
- *Terror palestyński jest wojną religijną na rzecz Allaha przeciwko Żydom. ONZ musi uznać Izraelczyków zamordowanych przez Palestyńczyków za ofiary przemocy na tle religijnym* (listyznaszegosadu.pl, 26.09.2023).

Za artykuł o innym, edukacyjnym wydźwięku, który może przyczynić się do pozytywnej zmiany

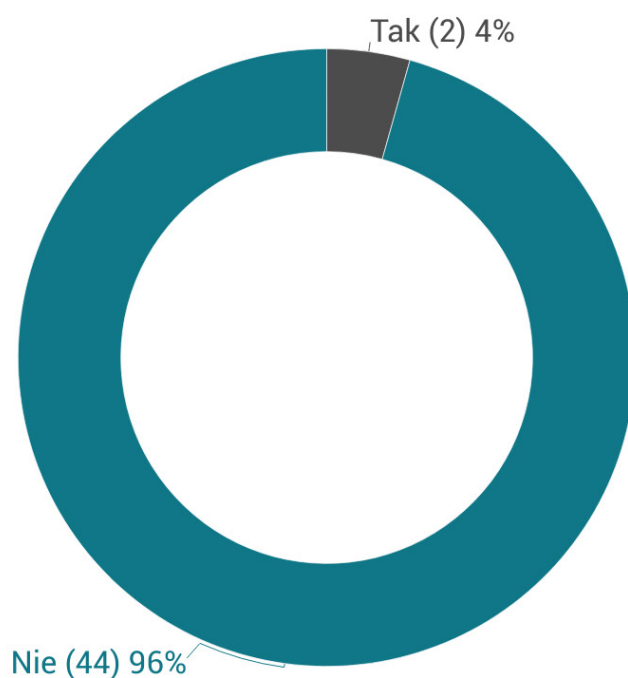
względem nastawienia wobec muzułmanów był *Tawhid* oraz *dżihad* – *pojęcia, które należy znać w kwestii fundamentalizmu islamskiego* (bezpiecznik.org, 03.09.2023). W formie notki historycznej, stara się on wyjaśnić odbiorcy pojęcia związane z islamem takie, jak: dżihad, kital, czy tawhid. Przeciętny odbiorca tekstu ma szansę lepiej poznać co naprawdę oznaczają słowa, które dotychczas słyszał głównie (o ile nie – jedynie) w kontekście terroryzmu. W ten sposób ma szansę wyjść poza schemat myślowy, który sytuuje muzułmanów jako zagrożenie. W pierwszym paragrafie autorka informuje, że celem jest edukacja i zmiana nastawienia z negatywnego na pozytywne poprzez inną interpretację kluczowych aspektów islamu, co wydaje się działaniem z zachowaniem szacunku wobec samych muzułmanów.

DOBRE PRAKTYKI

W dwóch przypadkach (4 proc. materiałów) odnotowano zastosowanie dobrych praktyk względem opisu islamu, muzułmanów/-ek czy osób pochodzenia arabskiego. Materiały te pochodziły z portali: bezpiecznik.org oraz pch24.pl.

Wykres 10. Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy w materiale można znaleźć jakieś dobre praktyki opisu względem islamu/muzułmanów/osób pochodzenia arabskiego?

Źródło: opracowanie własne (N=46).

Artykuł Tawhid oraz dżihad – pojęcia, które należy znać w kwestii fundamentalizmu islamskiego (bezpiecznik.org, 03.09.2023) w formie notki historycznej, stara się wyjaśnić odbiorcy pojęcia związane z islamem takie, jak: dżihad, kital, czy tawhid. Opis ten ma służyć zmianie przypisanej im negatywnej konotacji interpretacyjnej, która najczęściej łączy powyższe z radykalną odmianą islamu, bowiem wskazane słowa najczęściej pojawiają się w przekazach medialnych przy opisach

dotyczących aktów terroryzmu. Materiał zdecydowanie poszerza wiedzę odbiorcy w/w temacie, co działa na korzyść wizerunku islamu i jego wyznawców. Informacje podane w bibliografii, zawierają rozwinięcie opisanych pojęć i są to większości poprawne źródła, czyli zawierają dodatkowy walor edukacyjny. Zauważalnym brakiem jest jednak brak odnośników/przypisów w samym tekście, które mogły uwiarygodnić przekaz i poszerzyć wiedzę zainteresowanych odbiorców.

Warto także przytoczyć materiał *Imam wyjaśniał, jak kamienować niewierną żonę. Współwyznawcy potępili instruktą* (pch24.pl, 05.09.2023), który już w tytule zwraca uwagę na podwójny kontekst tematu. Pomimo trudnego i negatywnego kontekstu – instrukcji technicznych elementów ukamieniowania żony za cudzołóstwo wypowiedzianych przez imama Sheikha Zakaullaha Saleema – opublikowany artykuł skupia się na potępieniu tej sytuacji. Opublikowano słowa sprzeciwiające się takiej sytuacji ze strony Coreis (Islamskiej Wspólnoty Religijnej) oraz poinformowano o cofnięciu dotacji dla owego meczetu przez brytyjskie władze:

Błąd tego imama polega na nadużywaniu swojej wiedzy na temat pewnych technicznych szczegółów historii prawa w celu fałszywego przedstawiania i edukowania niektórych wierzących w formalistycznej i karnej interpretacji religii ze szkodą dla integralności każdej istoty ludzkiej. Czyniąc tak, wypacza prawdziwą tożsamość i cel każdej doktryny religijnej oraz każdego wierzącego, mężczyzny i kobiety, przesłaniając przekaz zapobiegawczy w poszukiwaniu dobra.

Potępienie słów imama za kazanie dotyczące technicznych elementów ukamieniowania żony za cudzołóstwo jest pozytywną reakcją i szansą na uświadomienie odbiorcy, że nie cały świat muzułmański jest jednorodny. Z punktu widzenia odbiorcy to informacja, która powinna rozszerzyć perspektywę wobec postrzegania muzułmanów jako niejednorodnej całości i burzyć stereotyp o agresywnym nastawieniu do kobiet w islamie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Spis zbadanych materiałów we wrześniu 2023

Tabela 2. Spis negatywnych określeń, nastawiających przeciwko badanej grupie

Wykres 1. Islam jako temat materiału medialnego – rozkład badanych materiałów

Wykres 2. Forma występowania islamu jako tematu materiału medialnego – rozkład badanych materiałów

Wykres 3. Inne główne tematy badanych materiałów

Wykres 4. Islam w negatywnych przedstawieniach graficznych – rozkład badanych materiałów

Wykres 5. Islam w negatywnych słownych określeniach – rozkład badanych materiałów

Wykres 6. Osoba/grupa/podmiot, wobec której użyto negatywnych słownych określeń – rozkład badanych materiałów

Wykres 7. Islam w negatywnych słownych określeniach nastawiających przeciwko tej grupie – rozkład badanych materiałów

Wykres 8. Osoba/grupa/podmiot, wobec której użyto negatywnych słownych określeń nastawiających przeciwko tej grupie – rozkład badanych materiałów

Wykres 9. Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy po zapoznaniu się z materiałem nastawienie odbiorcy względem islamu/muzułmanów/osób pochodzenia arabskiego może się zmienić?

Wykres 10. Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy w materiale można znaleźć jakieś dobre praktyki opisu względem islamu/muzułmanów/osób pochodzenia arabskiego?

Publikacja została wydana jedynie w wersji cyfrowej do pobrania w PDF

ISBN 978-83-67941-16-7

